

Pro některé psychiatry a psychology jsou nejtěžší případy na uzavřeném oddělení napínavou výzvou, já sám však dávám přednost ambulancní léčbě a po dokončení svého odborného vzdělání jsem už na takovém místě nikdy nepracoval. Milton zřejmě mou nechuť už tehdy vyutil, a proto se obrátil právě na mě, abych mu pomohl. Všeobecně je schopnost uhádnout pocity druhých u schizofreniků silně omezena, ale Milton tvořil výjimku i v tomto ohledu.

„Miltone, jak jste se k čertu dostal ven?“

„Sorry, pane doktore, ale to je přísně tajné. To se nesmí dozvědět ani FBI. Neposílejte mě prosím zpátky. Chci si jen dole na dvoře vykouřit jednu cigaretu. A znáte sestry. Je to pokaždé stejné. Jsou na mě způsobilou strašně přísné, když se tady zase objevím. Přitom by si tyhle seminální ženské mohly myslet...“

„Dobře, Miltone, dobře. Rozumím. Chcete, abych vás potom zase pustil zpátky, aby si toho sestry nevšimly.“

„Přesně tak, pane doktore.“

„Dobře. Setkáme se tady za čtvrt hodiny. Ale neprozradte mě. Všechno popřu.“

Milton spěchal po schodech dolů. Šel jsem za ním až po nějaké chvíli. I když jsem ho měl rád, neměl jsem k němu žádný osobní vztah a kromě toho jsem nechtěl, aby mě s ním někdo na dvoře viděl. Milton měl paranoidní schizofrenii a patřil na oddělení ke stálým pacientům. Jeho rodiče ho vždycky přivezli, kdykoli se jeho stav zhoršil, což se stávalo pravidelně asi dva měsíce po propuštění, takže Milton žil dva měsíce v uzavřeném oddělení a dva měsíce „venku“. Bylo mu třicet pět let. Rodiče mu na jeho žádost pronajali pokoj ve velkém domově pro židovské seniory na pláži v Long Beach, kde mu říkali „dítě“. Staré dámy, které obvykle sedávaly na pohovkách u vchodu, dívaly se na moře a klevetily, dbaly na to, aby byl Milton vždycky čistě oblečený a aby docházel včas na jídlo. Zdravotní sestra v domově měla dohlížet na to, aby pravidelně bral léky, ale z nejasných důvodů pak nad ním zvítězily halucinace a bludné představy, a on se v psychotickém stavu typickém pro schizofreniky vrátil zpátky k nám.

Jeden záchvat začal Miltonovým přesvědčením, že ho pronásleduje FBI, protože pomohl mafiově Gambinovi uprchlému z vězení Sing Sing. Stál

u okna ve svém pokoji v domově seniorů a díval se na prázdnou plochu trávníku lemujícího promenádu v Long Beach, když se tam náhle objevil prchající Joey Gambino s policisty v patách. Milton seběhl dolů a přidal se k pronásledovanému, přičemž v divokém úprku přeběhl přes blízkou dálnici a při pokusu zachránit Joeye i sebe před pronásledovateli málem skončil pod koly aut. Pak utíkal k nádraží a s divokými gesty křičel na gangstera rady, jak by mohl policistům uniknout. Tu a tam ostrčil stranou chodce, přeběhl koleje a vyskočil na jedoucí vlak, aby svému příteli Joeyovi pomohl.

Skutečný Joey Gambino seděl ve vězení, nikdy se nepokusil o útek, neznal žádného Milтона Kaplana a pokud vím, nikdy nebyl v Long Beach. Policisté neměli žádné problémy s tím, aby Milтона v tomto stavu polapili. Byl sice pořádný chlap, jakmile ho však (skuteční) policisté chytli, boj vzdal. Jeho šarm je okouzlivá zrovna tak jako mě, proto se ho navzdory jeho provokativnímu chování zmocnili co nejjemněji, posadili ho na policejní stanici do jedné temné místnosti a zavolali jeho starým rodičům. Ti si ho se svým autem vyzvedli a rovnou ho odvezli do známé manhattanské nemocnice.

Co to schizofrenie vlastně je? Opět se nejedná o jednu jedinou nemoc, nýbrž o skupinu poruch, které mají různé příčiny a projevují se různými, ale navzájem si podobnými příznaky. Schizofrenie učinila na tomto světě nešťastnými už mnoho lidí. Schizofrenní je většina obyvatel psychiatrických klinik. (Chtěl bych poukázat na to, že mezi schizofrenií a rozštěpením osobnosti, jež se vyskytuje velmi vzácně, neexistuje žádná souvislost.) Popisy schizofrenie se nacházejí už v hebrejské bibli. Odtud pochází i lidový výraz pro nemocné tohoto druhu, který se přes jidiš dostal i do jiných jazyků: mešuge.

Až do doby před patnácti lety se pozornost odborníků zaměřovala hlavně na nejnápadnější příznaky schizofrenie, především na *halucinaci*. Halucinace se projevuje smyslovými vjemy, které jsou považovány za skutečné, ačkoli svůj původ v realitě nemají. Nejčastější jsou zvukové halucinace: Nemocný slyší hlasy, které ho urážejí a znepokojují. Někdy – a to je jeden z hlavních rysů schizofrenie – slyší dva různé hlasy, které se spolu baví, nebo jeden hlas, který podobně jako sportovní reportér bě-